

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym-Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Susmaga

Sędziowie: SSO Sławomir Olejnik

SSO Dorota Maciejewska-Papież (spr.)

Protokolant: stażysta Patrycja Rataj

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Anny Oszałdowskiej-Kocur

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2015 r.

sprawy **P. G.**

oskarżonego o przestępstwa z art. 59 ust.1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Kościanie

z dnia 21 kwietnia 2015r., sygn. akt. II K 517/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w Kościanie do ponownego rozpoznania

Dorota Maciejewska-Papież Małgorzata Susmaga Sławomir Olejnik

UZASADNIENIE

P. G. oskarżono o to, że:

I. w miesiącu kwietniu 2014r. dokładnych dat nie ustalono, w K. woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu i z góry powziętym zamiarem wbrew przepisom ustawy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej udzielił co najmniej 4-krotnie A. U., P. S. i M. M. substancje psychotropowe w postaci marihuany w ilości co najmniej 4 grama o wartości 40 zł. za porcję, tj. o przestępstwo z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii,

II. w okresie od 15 marca 2014r. do 21 kwietnia 2014r. w K. woj. (...) działając w krótkich odstępach czasu i z góry powziętym zamiarem wbrew przepisom ustawy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej udzielił M. Ł. co najmniej 6-krotnie substancje psychotropowe w postaci 6 gram marihuany o wartości co najmniej 500 zł., czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. o przestępstwo z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 65§1 k.k.

III. w okresie od czerwca 2013r. do maja 2014r. dokładnych dat nie ustalono w K., woj. (...), działając w krótkich odstępach czasu i z góry powziętym zamiarem wbrew przepisom ustawy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej udzielił J. L. co najmniej 16 razy substancje psychotropowe w postaci marihuany o wadze 0,5 gram netto płacąc za porcje po 30 zł. o wartości łącznej co najmniej 480 zł., czyniąc sobie z popełnionego przestępstwa stałe źródło dochodu, tj. o przestępstwo z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 65§1 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Kościanie z dnia 21 kwietnia 2015r., sygn. akt II K 517/14 (k. 86-87), oskarżony P. G.:

1) został uznany za winnego popełnienia czynu opisanego powyżej w punkcie I, z tą zmianą, że przyjęto wartość 1 porcji 0,5 grama marihuany na kwotę 30 zł. i udzielenie co najmniej 4-krotnie co najmniej 2 gramy o wartości 120 zł., tj. za winnego przestępstwa z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005r., nr 179, póź. 1485 z późn. zm.) i za przestępstwo to na podstawie art. 59 ust. 1 wymienionej ustawy wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności,

2) został uznany za winnego popełnienia czynów opisanych powyżej w punkcie II i III, przy przyjęciu działania w ciągu przestępstw, oraz z tą zmianą, że oskarżony udzielił M. Ł. co najmniej 6-krotnie substancję psychotropową w postaci 3 gram marihuany o wartości co najmniej 180 zł., tj. za winnego przestępstwa z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005r., nr 179, póź. 1485 z późn. zm.) w zw. z art. 12 k.k. i art. 65§1 k.k. w zw. z art. 91 §1 k.k. i za przestępstwo to na podstawie art. 59 ust. 1 wymienionej ustawy wymierzono mu karę 1 roku pozbawienia wolności

Na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk połączono orzeczone wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności i wymierzono karę łączną w wysokości 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 69 § 1 kk, 70 § 2 kk i art. 73 § 2 kk warunkowo zawieszono wobec oskarżonego wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności na okres 4 lat próby, oddając go w tym okresie pod dozór kuratora sądowego.

Nadto na podstawie art. 45 § 1 kk orzeczono przepadek uzyskanej przez oskarżonego P. G. korzyści majątkowej w postaci pieniędzy stanowiącej równowartość 900 zł. Natomiast na podstawie art. 627 kpk i art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądzono od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania w kwocie 110 zł i wymierzono mu opłatę w kwocie 300 zł.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało zaskarżone w całości przez obrońcę oskarżonego, który wniósł o uchylene zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Kościanie do ponownego rozpoznania, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie oskarżonemu łagodniejszej kary.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego okazała się zasadna.

Nie przesądzając rozstrzygnięcia, jakie zapasć powinno w rozpoznawanej sprawie, należy uznać, że Sąd I instancji nie przeprowadził właściwie postępowania dowodowego, jak i nie dokonał starannej, zgodnej z wymaganiami art. 7 kpk oceny niektórych dowodów, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia. W związku z powyższym wątpliwości budzić może zasadność wniosków wyprowadzonych przez Sąd Rejonowy ze zgromadzonego materiału dowodowego. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku również nie spełniało do końca wymagań wynikających z art. 424 kpk,

Powyższe sprawiło, że zaskarżony wyrok nie mógł się ostać.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż słusznie obrońca wskazał na nieprawidłowości uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

W szczególności ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji jawią się jako niezwykle lakoniczne, a w dużej mierze Sąd Rejonowy ograniczył się do przepisania zarzutów z aktu oskarżenia. Obrońca oskarżonego zwrócił zaś uwagę na brak poczynienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych w zakresie objętym punktem 3 aktu oskarżenia, tj. udzielania marihuany J. L.. Jakkolwiek jeśli ewentualnie fragment ustaleń faktycznych zawartych w uzasadnieniu wyroku, a przytoczonych w zakresie zarzutu trzeciego, stwierdzających iż „M. Ł. zakupił od P. G. marihuanę trzykrotnie w czerwcu 2013 r. w porcjach po 0,5 grama za 30 zł każda” (k. 90 i 90v), może wskazywać na omyłkę redakcyjną, to jednak nie sposób bezkrytycznie przejść nad tym do porządku dziennego, zwłaszcza, że M. Ł. również miał nabywać od oskarżonego narkotyki. Rodzi to zatem wątpliwości co do jednoznaczności ustaleń.

W zakresie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd I instancji pozostają jeszcze inne nieścisłości.

I tak dość wskazać na fakt, że wskazane w wyroku daty, w jakich P. G. miał się dopuścić zarzucanych mu czynów, nie zawsze znajdują odzwierciedlenie w datach wskazanych w uzasadnieniu tegoż wyroku. Przykładowo w punkcie II części wstępnej wspomnianego orzeczenia wskazano, iż zarzucanych oskarżonemu czynów P. G. miał się dopuścić w okresie od 15 marca do 21 kwietnia 2014 r. Zaś jak wynika z opisu ustaleń faktycznych w uzasadnieniu M. Ł. miał się spotkać z P. G. co najmniej 6 razy – w dniach 15, 22 i 29 marca 2014 r. oraz 5, 12, 19 kwietnia 2014 r. W związku z powyższym, nawet jeśli w akcie oskarżenia zostały w sposób błędny określone daty czynów zarzucanych oskarżonemu, to Sąd rozpoznający sprawę winien był dokonać ich odpowiedniej zmiany.

Na marginesie należy też wskazać, iż dokonując rozważań prawnych wskazano jako oskarżonego M. K..

Ponadto, w ocenie Sądu Okręgowego, w pewnej mierze jako zasadny należało również ocenić zarzut podniesiony przez obrońcę oskarżonego, który zwrócił uwagę, iż zarzuty opisane w punkcie I i II części wstępnej wyroku powinny w istocie stanowić jeden zarzut, a Sąd Rejonowy dopuścił się naruszenia art. 5 § 2 kpk mającego polegać na rozstrzygnięciu nie dających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego oraz art. 410 kpk poprzez dokonanie dowolnych ustaleń stanu faktycznego będącego podstawą wyroku, nie znajdujących oparcia w całokształcie okoliczności faktycznych ujawnionych podczas przewodu sądowego poprzez przyjęcie m.in. że M. Ł. kupował narkotyki od oskarżonego niezależnie od transakcji zawieranych przez A. U., P. S. i M. M., podczas gdy osoby te – już na etapie postępowania przygotowawczego – wskazywały, iż zawsze dokonywały zakupu narkotyków razem.

Nie przesądzając obecnie o trafności stanowiska obrońcy należy uznać, iż w istocie na gruncie przedmiotowej sprawy jawią się wątpliwości i niespójności, które nie zostały w sposób dostateczny wyjaśnione przez Sąd Rejonowy.

Mianowicie w zakresie pierwszego z postawionych oskarżonego zarzutów świadek P. S. zeznał w toku postępowania sądowego, iż narkotyki kupował od oskarżonego z kolegami – M. M., A. U. i J. L., zawsze byli w czwórce, składali się każdy z nich w różnych kwotach, aby zawsze była kwota 30 zł (k. 75). Powyższe potwierdziło zeznania tego świadka – co do udziału wskazanych osób – złożone w postępowaniu przygotowawczym, gdzie wskazał, iż narkotyki zawsze kupowali razem (k. 2v). Jednakże w przytoczonej w postępowaniu przygotowawczym relacji P. S. podał nadto, iż narkotyki od P. G. nabywali m.in. z M. Ł. (k. 2v), o czym nie wspominał już jednak w postępowaniu sądowym. Przytoczone wewnętrzne niespójności w relacji świadka P. S., a co za tym idzie wątpliwości jakie przez to powstały nie zostały przez Sąd I instancji w żaden sposób usunięte.

Z kolei świadek M. Ł. w toku postępowania przygotowawczego wskazywał, iż czasem kupował narkotyki sam, a czasem byli z nim A. U., J. L., M. M. oraz P. S. (k. 8v). Natomiast przed Sądem I instancji M. Ł. zeznał, iż nie zdarzyło się, żeby sam kupował marihuanę, z reguły chodzili w piątkę (ww.), może się zdarzyło, że były inne osoby lub było ich mniej (k. 76). Jednocześnie M. Ł. składając zeznania na początku postępowania w sprawie podał, że niekiedy jego koledzy sami kupowali narkotyki od P. G. (k. 8v).

Ponadto świadek M. M., wprawdzie nie wskazał jednoznacznie na P. G. jako sprawcę czynów będących przedmiotem niniejszej sprawy, jednakże jednocześnie zeznał, iż spotykali się M. Ł., J. L., A. U. oraz P. S. i wypalali skręta wszyscy razem, wcześniej się na niego składając po 10 zł (k. 4v).

Co więcej, podobnie wskazywał J. L., który w początkowym etapie postępowania podał, że on albo któryś z kolegów (P. S., M. M., A. U. albo M. Ł.) kupował marihuanę i wspólnie ją palili, składając się wcześniej na zakup tego narkotyku (k. 36v i k. 38v).

Powyższe wskazuje na rozbieżności w relacjach świadków w zakresie ustalenia czy dokonywali oni zakupów substancji psychotropowych od oskarżonego razem czy też osobno, które nie zostały przez Sąd I instancji w żaden sposób wyjaśnione, w szczególności poprzez dopytanie wspomnianych wyżej świadków na okoliczność opisanych różnic. Wskazana kwestia ma zaś istotne znaczenie, albowiem ustalenie czy przytaczane w zarzutach transakcje były tożsame czy też nie, ma wpływ na opis i kwalifikację prawną czynów zabronionych, których popełnienie

przypisano oskarżonemu P. G. (choćby ze względu na ewentualne przyjęcie - lub nie - mniejszej ilości substancji psychotropowych, których miał udzielać oskarżony. W szczególności wspomniane ustalenia przekładają się na kwestię zasadności lub niezasadności uznania, iż oskarżony z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu, co ma wpływ na zastosowanie surowszych przepisów w zakresie wymiaru kary, środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawy próbie (art. 65 § 1 k.k.).

Pozostając przy kwestii oceny materiału dowodowego, w odniesieniu do czynu mającego polegać na sprzedaży narkotyku J. L., wątpliwości pojawiają się również w związku ze wskazaniem okresu, w jakim oskarżony miał tej osobie udzielać substancje psychotropowe w postaci marihuany. Mianowicie początkowo świadek J. L. wskazywał, że kupował od oskarżonego marihuanę w okresie od czerwca 2013 r. do kwietnia 2014 r. (k. 10v i k. 36v). Jednakże w późniejszym etapie postępowanie świadek zeznał, iż w czerwcu 2013 r. kupił od P. G. marihuanę, którą kupował również od lipca 2013 r. do listopada 2013 r., następnie w styczniu 2014 r. oraz maju 2014 r., zaś w miesiącach lutym, marcu i kwietniu 2014 r. nie kupował substancji psychotropowych, ponieważ przebywał na firmowym szkoleniu w P., następnie w K. (k. 41). Natomiast w toku postępowania sądowego J. L. zeznał, iż pierwszą porcję narkotyku nabył od P. G. w listopadzie lub październiku 2013 r., nie nabywał jej w grudniu, zaś zakupił marihuanę jeszcze w styczniu, a potem w maju 2014 r., gdyż w okresie od lutego do kwietnia 2014 r. był na szkoleniu (k. 77). Owa ostatnia wersja ma o tyle znaczenie, że niewątpliwie wpływa na opis działania oskarżonego (czas i ilość udzielonego narkotyku) a została przedstawiona już po odczytaniu świadkowi jego wcześniejszych zeznań zawierających odmienne dane w tym zakresie i ustosunkowaniu się do ich treści (podtrzymaniu wersji przedstawionej podczas przesłuchania przez prokuratora). W związku z powyższym, wobec tak zauważalnych różnic w czasookresach, w których miało dojść od udzielania substancji psychotropowej w postaci marihuany J. L. przez P. G., Sąd Rejonowy winien był podjąć próbę wyjaśnienia tej kwestii poprzez dopytanie świadka J. L. o powód zmiany zeznań w tym zakresie, czego jednakże zaniechał.

W konsekwencji, zasadność wniosków wyprowadzonych przez Sąd Rejonowy ze zgromadzonego materiału dowodowego, w chwili obecnej budzić musi wątpliwości. Nie można wykluczyć, że należyte wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy i prawidłowa ocena zebranych dowodów, przede wszystkim dokonana w sposób wnikliwy i wyczerpujący, mogłyby doprowadzić do rozstrzygnięcia sprawy w sposób odmienny, niż uczynił to Sąd I instancji.

Dostrzegając te wskazane powyżej istotne nieprawidłowości, mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, należy uznać, że już samo ich rozpoznanie wystarcza do wydania orzeczenia przez sąd odwoławczy (art. 436 k.p.k.), nie ma zatem potrzeby szczegółowej analizy pozostałych podnoszonych przez skarżącego kwestii. W świetle przedstawionych rozważań, dokonywanie na obecnym etapie postępowania szczegółowej oceny w tym zakresie byłoby przedwczesne lub bezprzedmiotowe dla dalszego postępowania.

W tym stanie rzeczy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 1 kpk zmuszony był uchylić zaskarżone rozstrzygnięcie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kościanie.

Nie przesądzając na obecnym etapie ostatecznego wyniku postępowania oczywistym jest, iż ponownie rozpoznając sprawę, z zachowaniem wszelkich reguł wynikających z unormowań kodeksu postępowania karnego, Sąd I instancji powinien przeprowadzić postępowanie w kierunkach wskazanych w niniejszym uzasadnieniu.

Przede wszystkim należy ponownie przesłuchać świadków P. S., M. M., A. U., M. Ł. oraz J. L., a następnie poddać je ocenie, spełniającej wymagania określone w art. 7 kpk, w tym uwzględniającej wskazania prawidłowego rozumowania oraz doświadczenia życiowego. Należy podkreślić, iż Sąd Rejonowy winien dokonać oceny dowodów w sposób wyczerpujący i precyzyjny, w szczególności oceniając zeznania wspomnianych świadków w kontekście uprzednio złożonych przez nich relacji, w których zauważalne były opisane wyżej rozbieżności.

Dopiero po uzupełnieniu postępowania w podanych kierunkach możliwa będzie ponowna ocena materiału dowodowego i poczynienie jednoznacznych ustaleń w kwestii sprawstwa i winy oskarżonego. Dokonanie ustaleń faktycznych w przedmiotowej sprawie, winno się następnie przełożyć się na proces oceny prawnej zachowania oskarżonego.

Swoje stanowisko Sąd Rejonowy winien odzwierciedlić w wydanym orzeczeniu oraz ewentualnym pisemnym uzasadnieniu, wskazując, z dochowaniem wymogów z art.424 kpk, logiczny proces, który doprowadził do określonych wniosków w przedmiocie zasadności lub nietrafności stawianych oskarżonemu zarzutów. Pozwoli to na dochowanie podstawowych zasad procesu karnego.

Dorota Maciejewska-Papież Małgorzata Susmaga Sławomir Olejnik